

In deze rubriek elk weekeinde een necrologie van iemand die recent is overleden.

De warme stem van Artis' Planetarium

Eerst ontwikkelde **Anne Coos Vuurmans (1949-2020)** rekenmethodes, later werd ze vrijwilliger.

Anne Coos was bescheiden”, zegt oud-collega en vriendin Dolly van Eerde. „Toen ik haar in 1978 ontmoette, had zij bij het School Advies Centrum (SAC) in Utrecht samen met Jo Nelissen al een nieuwe reken-wiskundemethode voor de basisschool ontwikkeld, ‘Rekenwerk’. Ik kende wel die methode, en ik kende Jo, maar Anne Coos nog niet.

„Jaren later werden we gevraagd om samen een boek te schrijven dat een brug zou slaan tussen de psychologie en het reken-wiskundeonderwijs. Een keer per maand kwamen we bij elkaar op het Amsterdamse bovenhuis van Anne Coos en haar man, René Appel. Zo ontstond een dierbare vriendschap. Voor ons allebei stond in het onderwijs het denken van kinderen centraal. Bij het vak rekenen ging het niet zozeer om ‘het goede antwoord’, maar om de manier waarop een kind daartoe komt.”

Anne Coos (voluit Johanna Jacoba Engeli-na) Vuurmans was de oudste dochter uit een Shell-gezin met vier kinderen. Tot haar twaalfde woonde de familie in Venezuela; Anne Coos hield er een liefde voor de tropen en voor Angelsaksische literatuur aan over. Na de middelbare school in Gouda studeerde ze ontwikkelingspsychologie in Utrecht.

Via de universiteit leerde ze taalwetenschapper René Appel kennen. „Op 26 juni 1980 kwam ze bij me eten, en toen was het meteen raak”, vertelt hij. „Anne Coos verhuisde naar Amsterdam en trok in bij mij en Judith, mijn dochter uit een eerdere relatie. Precies vijf jaar na die meer dan gezellige maaltijd zijn we getrouwd.”

In 1986 werd zoon Sander geboren: twaalf jaar jonger dan Judith, en dus lang enig kind thuis. Sander herinnert zich een „veilig, gezellig” gezin, „extreem gehecht” aan vaste gewoontes: „We aten elke dag om zeven uur, behalve op zondag - dan was het half zeven, vanwege Studio Sport. Al gaf mijn moeder niets om voetbal. ’s Avonds las ze me voor, ook toen ik zelf al lang kon lezen.”

„Ik geloof niet dat ik haar ooit kwaad heb gezien. Ze kon wel teleurgesteld zijn, of verdrietig om een aangrijpende documentaire op televisie. Als ze zich soms zorgen om mij maakte, dan hoorde ik dat pas achteraf.”

In 1995 werd Vuurmans uitgever bij Meulenhoff Educatief (later ThiemeMeulenhoff), waar ze onder meer nog een rekenmethode ontwikkelde, ‘Alles Telt’. „Ze was slim, didactisch sterk, en heel vasthoudend. Bij tegenspraak liet ze zich niet uit het

FOTOS PRIVÉCOLLECTIE EN PAUL TOLENAAR

De kinderen Vuurmans, met Anne Coos rechts, in **Venezuela**. En (links) in **Artis** in 2018.

veld slaan”, zegt vriendin Monique Okkerse, die als beginnend schooladviseur ‘de kneepjes van het vak’ van Vuurmans leerde en nu werkt als inspecteur primair onderwijs. „Ik denk dat ze zelf onderschatte hoe goed ze was.”

Op haar zestigste ging Vuurmans met pensioen. Appel: „Ze wilde meer vrijheid en niet meer de verantwoordelijkheid dragen voor grote uitgeefprojecten. Ik was inmiddels ook eigen baas en werkte thuis als freelance-auteur. Anne Coos was een van mijn vaste eerste lezers. Ze vond mijn boeken goed, gelukkig. Eén keer keurde ze een verhaal af; dat was een enorme klap. Mijn redacteur vond hetzelfde. Het is nooit gepubliceerd.”

Dolly van Eerde: „Die schrijverswereld, dat was echt iets van René. Anne Coos ging wel mee naar het Boekenbal, maar voor dikdoenerij daarover was ze veel te nuchter. Ze had het niet nodig.”

In 2014 meldde Vuurmans zich als vrijwilliger bij Artis; vanuit het nieuwe huis waar ze met Appel was ingetrokken, kon ze de goudwanggibbons horen zingen. Ze surveilleerde in het Apenhuis en volgde later de ‘vrij stevige’ opleiding voor het Planetari-

um, vertelt medewerker Bas van der Horst. „Er komt veel techniek bij kijken: terwijl de presentator in het donker z’n verhaal doet, vliegt de ‘piloot’ via een computersysteem langs de sterren en planeten. Anne Coos oefende net zolang tot ze dat helemaal onder de knie had. Ze kon geweldig presenteren: ze had een mooie, warme stem, je werd er rustig van. Voor de buitenlandse bezoekers lardeerde ze haar verhaal met Engelse tussen-zinnetjes, als een soort ondertiteling: ‘We are now leaving our galaxy, the Milky Way’. Dat hebben we van haar overgenomen.”

René Appel: „Het klinkt misschien zoetsappig, maar Anne Coos en ik waren gewoon ontzettend gelukkig samen. Een twee-eenheid. We wilden samen oud worden tot we echt niet meer van het leven konden genieten, en dan de pil van Drion nemen.”

Het mocht niet zo zijn. Begin 2020 merkte Vuurmans dat haar conditie afnam; buiten joggen ging niet meer, en ze kreeg slikproblemen. In juli bleek uit onderzoek dat ze ongeneeslijke slokdarmkanker had. Tijdens haar laatste maanden thuis overdacht ze haar leven en schreef ze lange mails aan haar dierbaren. Ze werd 71 jaar.

Sandra Heerma van Voss